

DE LANGEWEG

Met de vertellingen over het Jacobus ziekenhuis zijn we bij de Langeweg aangekomen. Over deze oude weg valt ook wel het één en ander te vertellen. Deze opvallend rechte weg begint bij het Zwijndrechtse veer en eindigt bij de Waal tussen Heerjansdam en Strelvelshoek. Zie bijgevoegde kaart. De Langeweg vormt over een behoorlijke afstand de grens tussen Ambacht en de buurgemeente Zwijndrecht. Misschien hebt u weleens horen beweren dat de weg al door de Romeinen is aangelegd of dat we deze weg aan Napoleon te danken hebben. Noch het één noch het ander is juist.

De geschiedenis van de weg gaat terug tot de 10e en 11e eeuw. In die tijd was er sprake van bewoning van de gronden langs de Waal en de Devel. Vanaf beide rivieren werd het achterliggende gebied door onze voorouders stukje bij beetje in cultuur gebracht. Zodoende brak er een tijd aan de bewoners van het Waalgebied en die van het Develgebied elkaar ergens halverwege 'ontmoetten'. Men legde op de grens van beide gebieden een dijkje aan, een zgn. middenkade. Deze kade fungeerde als afscheiding of begrenzing van elkaars gronden, maar had ook een verkeersfunctie. In de 12e eeuw werd het gebied geteisterd door verschillende hevige stormvloed, gepaard gaande met omvangrijke doorbraken. Het was bovendien een tijd van relatieve zeespiegelstijging. Ze betekenden voor enige tijd de teloorgang van de Zwijndrechtse Waard. Ook het tracé van de middenkade ging daardoor grotendeels verloren.

Lezers van deze rubriek die de oude geschiedenis van ons dorp kennen, herinneren zich wellicht nog wel dat graaf Willem III het initiatief nam tot herbedijking van de Zwijndrechtse Waard. Nadat deze

herbedijking in 1331/1332 voltooid was, ontstond ook de behoefte de middenkade weer te herstellen. Vooral in het oostelijk deel van de Zwijndrechtse waard was het vroegere tracé niet meer terug te vinden als gevolg van sedimentafzetting (zand en klei) dat de overstromingen hadden achtergelaten. Omdat het gebied bovendien een tijd onder water heeft gestaan zullen bepaalde sporen wellicht ook zijn uitgewist. Vanaf de T-kruising Langeweg/Rijksstraatweg heeft men toen in de richting van het Zwijndrechtse veer een nieuw tracé vastgesteld. Algemeen wordt aangenomen dat men een denkbeeldige lijn heeft getrokken vanaf deze T-kruising naar de (tegenwoordig niet meer bestaande) Tolhuistoren in Dordrecht. Deze toren was in die tijd de belangrijkste toren van Dordt en bepaalde het silhouet van de stad. Het was een baken voor de regio. U moet bedenken dat de Dordtse dom er toen nog niet was. Deze is in de 15^e eeuw gebouwd.

De Langeweg vormde nadien de 'ruggengraat' van de Zwijndrechtse Waard. Het werd de grens tussen de (zuidelijke) ambachten aan de Develzijde (Heerjansdam, Kijfhoek, Heer Oudelands Ambacht en Schobbelands Ambacht = Zwijndrecht) en de noordelijk gelegen ambachten aan de Waalzijde (Strevelshoek, Rijsoord, Sandelingen Ambacht, Hendrik Ido Ambacht, Schildmanskinderen en de Volgerlanden). Ik verwijs graag naar bijgevoegd kaartje.

***Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht
Arie Verhoeven***